EVROPSKÝ PARLAMENT

2004 *2009*

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

2007/2196(INI)

25. 9. 2007

NÁVRH ZPRÁVY

o diplomatické a konzulární ochraně občanů Unie ve třetích zemích
(2007/2196(INI))

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Zpravodaj: Ioannis Varvitsiotis

PR_INI

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o diplomatické a konzulární ochraně občanů Unie ve třetích zemích (2007/2196(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na zelenou knihu Evropské komise ze dne 28. listopadu 2006 o diplomatické a konzulární ochraně občanů Unie ve třetích zemích (KOM(2006)0712),

– s ohledem na článek 45 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci a stanoviska Výboru pro zahraniční věci, Výboru pro rozvoj a Výboru pro právní záležitosti (A6-0000/2007),

A. vzhledem k tomu, že zastoupení členských států ve třetích zemích je velmi nerovnoměrné,

B. vzhledem k tomu zejména, že diplomatické a konzulární zastoupení všech členských států EU existuje pouze ve 3 státech světa (v Číně, Rusku a USA), že ve 107 zemích má zastoupení maximálně 10 členských států EU a že v některých hojně navštěvovaných oblastech – např. na Maledivách – toto zastoupení neexistuje,

C. vzhledem k tomu, že počet občanů Unie, kteří cestují nebo žijí mimo Unii prudce roste (v roce 2006 bylo prodáno 180 milionů jízdenek a letenek), mohlo by být zastoupení států EU prostřednictvím delegací Evropské komise zohledněno ve společném úsilí o sdílení zdrojů za účelem kompenzace omezeného rozsahu konzulárních a diplomatických sítí členských států,

D. vzhledem k tomu, že *acquis communautaire* je v této oblasti nedostatečné a omezuje se na rozhodnutí 95/553/ES zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, ze dne 19. prosince 1995 o ochraně občanů Evropské unie prostřednictvím diplomatických a konzulárních zastoupení[1] a na výměnu informací mezi členskými státy v rámci COCON, pracovní skupiny odpovědné za konzulární spolupráci, která byla vytvořena v rámci Rady EU za účelem výměny informací o osvědčených vnitrostátních postupech,

E. vzhledem k iniciativě Komise, která chce prostřednictvím zelené knihy přispět ke konkretizaci (do značné míry opomíjeného) článku 20 Smlouvy o ES, v němž je stanoveno právo každého evropského občana na diplomatickou nebo konzulární ochranu, a to i v zemích, kde jeho členský stát nemá své velvyslanectví nebo konzulární úřad, na základě zásady nediskriminace,

F. vzhledem k tomu, že Komise tímto:

- zohledňuje článek 46 Listiny základních práv Evropské unie, který považuje právo na diplomatickou a konzulární ochranu za základní právo evropského občana,
- reaguje na povinnost přezkumu rozhodnutí 95/553/ES, jenž má být proveden po 5 letech od května 2002, kdy toto rozhodnutí vstoupilo v platnost,

[1] Úř. věst. L 314, 28.12.1995, s. 73.

- předjímá zveřejnění své 5. zprávy o občanství Unie, která je vítanou příležitostí pro oznámení iniciativ týkajících se potvrzení skutečného práva na diplomatickou a konzulární ochranu,

G. vzhledem k tomu však, že stávající právní rámec byl dosud vykládán restriktivně, neboť diplomatickou a konzulární ochranu odkazoval do úzké oblasti mezivládních vztahů, kterou upravuje Vídeňská úmluva z roku 1963, nikoli článek 20 Smlouvy,

H. vzhledem k tomu, že mezi diplomatickou a konzulární ochranou existují rozdíly v jejich charakteru, struktuře a zahájení příslušných postupů, neboť ačkoli konzulární ochrana může být alespoň v určitých případech povinná, ochrana diplomatická spadá vždy do diskreční pravomoci, přinejmenším v rámci vzájemného vztahu dvou členských států,

I. vzhledem k tomu na druhé straně, že Maastrichtská smlouva vytvořila evropské občanství, odvozené od občanství jednotlivých členských států, a že je tedy již nyní vhodné pokusit se o harmonizaci příslušné diplomatické a konzulární ochrany, což je jedna z nezbytných fází nutného „převedení pilíře Právo a vnitřní věci na úroveň Společenství“,

J. vzhledem k tomu, že za tímto účelem je naprosto nutné vytvořit bezodkladně podmínky pro přezkum rozhodnutí z roku 1995 ve smyslu jeho rozšíření a začlenit do něj jednoznačně diplomatickou ochranu,

K. vzhledem k tomu, že členské státy již podnikly určité kroky (např. rozhodly o provádění koncepce vedoucího státu nebo společných nácviků situací) umožňující lepší reakci v případě krize a/nebo za výjimečných okolností, k nimž by Komise mohla přispět ve fázi hodnocení,

L. vzhledem k existenci sítí, které zatím nejsou plně využívány (např. síť honorárních konzulů), přestože představují cenný zdroj, jemuž by měla být poskytnuta nezbytná podpora,

1. schvaluje bez výhrad iniciativu Komise, která odmítá redukovaný výklad článku 20 Smlouvy o ES a jejímž cílem je položit základy skutečného harmonizovaného základního práva všech evropských občanů na diplomatickou a konzulární ochranu;

2. podporuje Komisi v jejím úsilí o vypracování dlouhodobé ambiciózní strategie, jejímiž „klíčovými“ prvky budou informace a komunikace;

3. navrhuje Komisi, aby nad rámec své povinnosti vypracovat tříletou zprávu o občanství Unie podle článku 22 Smlouvy o ES předložila Radě urychleně návrh schválit společnou koncepci a závazné hlavní zásady, aby mohl být zahájen nezbytný proces harmonizace;

4. vyzývá Komisi, aby již nyní pracovala na racionalizaci struktury, která umožní okamžité sdílení prostředků, na intenzivnější výměně osvědčených postupů, a to okamžitým zjištěním stavu všech dostupných veřejných a soukromých finančních prostředků, které mohou být v této oblasti uvolněny, a na realizaci různých druhů spolupráce mezi četnými aktéry, kteří (po konzultaci s Komisí) projevili zájem podílet se na plnění úkolů (členské

státy, ale i honorární konzulové, místní samosprávy, nevládní organizace);

5. žádá Komisi, aby zvýšila své úsilí v oblasti komunikace a poskytování informací, zejména:
   - zavedením jednotného evropského telefonního čísla, které všem občanům Unie umožní spojení s informačním střediskem, kde v případě kritické situace, jež vyžaduje konzulární ochranu, získají všechny užitečné informace a zejména aktuální seznam kontaktů na velvyslanectví a konzuláty členských států, na něž mají právo se obrátit;

   - informováním odvětví zainteresovaných v případě (krátkodobého nebo dlouhodobého) pobytu občanů Unie ve třetích zemích, a to prostřednictvím brožur odpovídajících jejich oboru;

   - prostřednictvím harmonizovaných informačních internetových stránek, které budou vytvořeny pod vedením Komise kompilací a/nebo syntézou upozornění pro cestující občany, které poskytnou jednotlivé členské státy;

6. žádá Komisi, aby vypracovala doporučení členským státům, v němž je vyzve, aby uváděly článek 20 Smlouvy o ES v cestovních pasech svých státních příslušníků;

7. žádá Komisi v souladu s čl. 192 druhým pododstavcem Smlouvy o ES, aby mu předložila návrh na změnu rozhodnutí 95/553/ES tak, aby rozhodnutí výslovně obsahovalo:
   – diplomatickou ochranu,
   – identifikaci a repatriaci tělesných ostatků,
   – zjednodušení postupů týkajících se finančních záloh;

8. jednoznačně podporuje iniciativu „společných kanceláří“, jejichž zřízení ve čtyřech „zkušebních“ oblastech, kterými jsou Karibik, Balkán, Indický oceán a západní Afrika navrhuje Barnierova zpráva, a vyzývá Komisi, aby souběžně se zřizováním těchto „společných kanceláří“ zahájila informační kampaň zaměřenou na občany Unie, kteří žijí v těchto oblastech, aby provedli kroky nezbytné k jejich registraci;

9. domnívá se, že Komise by do doby, než budou společné kanceláře schopny plně zajišťovat nejzákladnější konzulární funkce (vydávání víz, ověřování dokladů atd.), měla pomáhat členským státům zlepšovat jejich spolupráci, zejména:
   - při hodnocení a analýze nácviků a simulovaných cvičení prováděných pod záštitou vedoucího státu, aby se dále zlepšily jejich schopnosti koordinace a reakce v případě výjimečných okolností,
   - při koordinaci a poskytování jejich logistických prostředků a zdrojů civilní ochrany;

10. rovněž Komisi vyzývá k tomu, aby v co největší možné míře využívala školení a technologie za účelem nápravy určitých nedostatků a/nebo lepšího využití některých prozatím nedostatečně využívaných zdrojů; v této souvislosti by Komise měla zejména nalézt zdroje pro financování specifických školení vedených zkušenými diplomaty a konzulárními úředníky jednotlivých členských států a určených honorárním konzulům, kteří již pobývají ve třetích zemích; později, jakmile budou „společné kanceláře“ a poté delegace Unie skutečně pověřeny konzulárními funkcemi, které v současnosti vykonávají

výhradně jednotlivá zastoupení členských států, budou tato školení absolvovat rovněž zaměstnanci Evropské unie;

11. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.